

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Gfv.VII.30.069/2016/7.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Farkas Attila előadó bíró
. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Budai Anikó ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Iroda

A per tárgya: gépjármű törzskönyvének kiadása és egyéb követelés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.602/2015/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Szegedi Törvényszék 20.P.20.413/2015/7. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes jogelődje, a **L.F. Zrt.** (a továbbiakban: alperes) között 2008. október 3-án fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, amelynek alapján az alperes a **F.F.** típusú személygépkocsi megvásárlásához 1.773.000 Ft kölcsönt folyósított a felperes részére. A szerződés biztosítására az alperes javára a gépjárműre ugyanezen a napon vételi jogot alapítottak, és felfüggesztő feltétellel adásvételi szerződést is kötöttek.
- [2] Vételi jogával az alperes az opciós szerződés 4. pontja értelmében 5 évig, de legfeljebb addig az

időpontig élhetett, amíg a felperes a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. A vételi jog gyakorlására ezalatt az idő alatt - a szerződés 7. pontja szerint - akkor kerülhetett sor, ha a felperes valamely törlesztőrészlet megfizetésével késedelembe esik vagy a kölcsönszerződést felmondják.

- [3] A vételi jog biztosítására a felek az opciós szerződésben (6. pont) az alperes javára a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki.
- [4] Az alperesnek a kölcsönszerződés és az opciós szerződés részévé vált HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: üzletszabályzat) VI.1. pontjában kimondta, hogy a felperes köteles a vételi jogot és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalmat az alperes javára a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet az alperes, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg. Az üzletszabályzat IV.9. pontja pedig előírta, hogy amennyiben a felperes a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy az alperes köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.
- [5] A felperes 2014-ben több alkalommal felszólította az alperest a törzskönyv kiadására, ettől azonban az alperes elzárkózott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes módosított keresetében a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett vételi jog törléséhez szükséges alperesi jognyilatkozat pótlását, valamint az alperesnek a gépjármű törzskönyve kiadására kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy a jelen ügyre irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 375. § (4) bekezdése folytán alkalmazandó 374. § (2) bekezdése értelmében vételi jogot érvényesen legfeljebb 5 évre lehet alapítani, a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével ezért az alperes javára kikötött vételi jog megszűnt, azt törölni kell a gépjármű-nyilvántartásból. A vételi jog megszűnésére tekintettel pedig az alperes a továbbiakban a törzskönyvet sem tarthatja birtokában.
- [7] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azzal érvelt, hogy a javára alapított vételi jog ún. zárt opció, amellyel csak a kölcsönszerződés felmondását követő időszakban élhetett. A vételi jog ezért nem szűnt meg a szerződéskötést követő 5 év elteltével. Álláspontja szerint az opcióra vonatkozó szerződésbeli kikötések nem ütköznek jogszabályba, nem érvénytelenek. A törzskönyvet pedig az üzletszabályzat IV.9. pontja értelmében a vételi jog fennállásától függetlenül, önálló, atipikus biztosítékként tarthatja birtokában mindaddig, amíg a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségét nem teljesíti.

Az első- másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperesnek a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett opciós jog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatát pótolta, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A határozat indokolása szerint vételi jogot a Ptk. 375. § (4) bekezdése és 374. § (2) bekezdése értelmében legfeljebb 5 évre lehet kikötni. A felek közötti opciós szerződés 4. pontjának, illetve a felperes üzletszabályzata IV.7. pontjának azon rendelkezései ezért, amelyek lehetővé teszik a vételi jog időtartamának az 5 évet meghaladó időre kiterjedő meghosszabbítását, érvénytelenek. A felperes javára kikötött vételi jog mindezekre figyelemmel az opciós szerződés megkötésétől számított 5 év elteltével, 2013. október 3-án megszűnt.

A törzskönyv kiadása iránti igényt viszont az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte. Kifejtette, hogy a törzskönyv birtokban tartása az üzletszabályzat IV.9. pontja szerint a kölcsönszerződés önálló, atipikus, a vételi jogtól független biztosítéka. Az alperes ezért a törzskönyvet az üzletszabályzat e rendelkezése értelmében csak akkor köteles kiadni, ha a felperes a kölcsönszerződésben

meghatározott valamennyi kötelezettségét teljesítette.

- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy adja ki a felperesnek a perbeli gépjármű törzskönyvét. Rámutatott, hogy a felek az opciós szerződés 6. pontja és az üzletszabályzat VI.1. pontja szerint nem közvetlenül a kölcsönszerződés, hanem az azt biztosító vételi jog biztosítása érdekében kötöttek ki a felperes javára a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat és ugyancsak azzal összefüggésben rendelkeztek a törzskönyv átadásáról is. A törzskönyv birtoklásához való jog erre figyelemmel az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével egyidejűleg megszűnt. Az üzletszabályzatnak az alperes által hivatkozott IV.9. pontja - a VI.1. pontban és az opciós szerződés 7. pontjában írtakra figyelemmel - nem biztosít jogosultságot az alperes számára a törzskönyv további, a vételi jog megszűnését követő időszakokra is kiterjedő birtokban tartására, hanem csupán az alperesnek azt a kötelezettségét írja elő, hogy a felperes fizetési kötelezettségének teljesítése esetében köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben annak hatályon kívül helyezését és - tartalmilag - az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- [11] Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 187. §-át, 193. §-át, 200. §-át, 216. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 163. §-át és 190-199. §-ait. Érvelése szerint a kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat IV.9. pontja a törzskönyv átadását az egyéb biztosítékoktól, így a vételi jogtól is független, önálló, atipikus biztosítékként szabályozza, ezért a vételi jog időközbeni megszűnésétől függetlenül jogosult arra, hogy a törzskönyvet a felperes tartozásának teljes megszűnéséig birtokában tartsa. A Ptk.-ban külön nem nevesített atipikus biztosíték kikötésének nincs törvényes akadálya, és ez az adott esetben - gyors és költséghatékony jellegére figyelemmel - összhangban is állt mindkét szerződő fél érdekeivel. Az üzletszabályzat II.1. e), VI.2. és VI.3. pontjaiban foglaltak szintén a törzskönyv átadásának önálló biztosítéki jellegét támasztják alá. Megjegyezte, hogy a felperes ráutaló magatartásával is kifejezésre juttatta, illetve megerősítette egy ilyen tartalmú megállapodás megkötését. Azt ugyanis, hogy az ügyletkötést követően nem kapta meg a törzskönyvet, a felperes nem kifogásolta és a törzskönyv kiadását is csak a vételi jog lejártát követően kérte, vagyis a felperes ezzel a ráutaló magatartásával tudomásul vette, hogy a törzskönyvet ő tartja birtokában. Mindezekre figyelemmel a felperes a törzskönyv kiadását megalapozottan csak akkor követelhetné volna, ha a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségét maradéktalanul teljesíti. Ezt azonban a per során nem bizonyította.
- [12] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet nem ütközik a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokba.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, és nem találta azt jogszabálysértőnek.
- [14] A szerződő felek szerződésük teljesítésének biztosítására a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján - a törvény kogens rendelkezéseinek keretei között - a Ptk.-ban nem nevesített biztosítékokat is alkalmazhatnak. Nincs ezért elvi akadálya annak, hogy a gépjármű megvásárlása érdekében kötött kölcsönszerződés esetében a hitelező és az adós abban állapodjanak meg, hogy a hitelező a jármű törzskönyvét a kölcsön maradéktalan visszafizetéséig önálló biztosítékként jogosult a birtokában tartani.

- [15] A peres felek között azonban - amint azt a másodfokú bíróság a 2008. október 3-án kelt kölcsönszerződés, az azt biztosító opciós szerződés és az általános szerződési feltételként [Ptk. 205/A. § (1) bekezdés] e szerződések részét képező alperesi üzletszabályzat helyes értelmezése alapján megállapította - ilyen tartalmú megállapodás nem jött létre.
- [16] Az opciós szerződés 6. pontja szerint ugyanis a felek nem közvetlenül a kölcsönszerződés, hanem az annak biztosítása érdekében alapított vételi jog biztosítására kötöttek ki a megvásárolt gépjárműre az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat. Az üzletszabályzat VI.1. pontja pedig ezzel összhangban azt írja elő, hogy az adós köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára a felek között létrejött szerződésnek megfelelően a vételi jogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.
- [17] Az alperes tehát e szerződéses kikötések értelmében vételi joga és az azt biztosító, a javára kikötött elidegenítési és terhelési tilalom alapján, e jog, illetve korlátozás jogosultjaként került a törzskönyv birtokába. Ez pedig azt jelenti, hogy a törzskönyvnek az alperes birtokába bocsátását a felek nem a kölcsönszerződés önálló biztosítékeként kötötték ki, hanem az alperes vételi jogát kívánták ilyen módon biztosítani. A törzskönyv birtoklásához való jog erre figyelemmel a perbeli esetben - a másodfokú bíróság helyes megállapításának megfelelően - a vételi joghoz kapcsolódó járulékos jogosultságnak minősül. Járulékos jellegéből következően pedig ez a jog a vételi jog megszűnésével egyidejűleg megszűnt.
- [18] Nem ad alapot a törzskönyv további, a vételi jog megszűnését követő időszakra is kiterjedő birtokban tartására az üzletszabályzatnak a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott IV.9. pontja sem. Ez a szerződéses rendelkezés ugyanis csupán az alperesnek azt a kötelezettségét fogalmazza meg, hogy a kölcsöntartozás teljesítése esetén ki kell adnia a törzskönyvet és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot. Nem jogosítja fel azonban - az opciós szerződés 6. pontjában és az üzletszabályzat VI.1. pontjában foglaltakra is figyelemmel - az alperest arra, hogy a törzskönyvet minden esetben, tehát a vételi jog és az elidegenítési és terhelési tilalom megszűnése esetén is visszatarthassa a felperest terhelő fizetési kötelezettség maradéktalan teljesítéséig.
- [19] Nem támasztják alá a törzskönyv átadásának önálló biztosítéki jellegét az üzletszabályzat - felülvizsgálati kérelemben hivatkozott - II.1.e, VI.2. és VI.3. pontjai sem. A II.1.e pont ugyanis a kölcsön folyósításának feltételeiről rendelkezik, a VI.2. és VI.3. pontban foglaltak pedig éppen a törzskönyv átadását a vételi jog és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom alapításához kapcsolódó járulékos kötelezettségként szabályozó VI.1. pont rendelkezéseinek érvényesülését biztosítják.
- [20] A perben keletkezett bizonyítékok nem támasztják alá azt sem, hogy a felek ráutaló magatartásukkal abban állapodtak volna meg, hogy a törzskönyv átadását az üzletszabályzat VI.1. pontjától eltérve, önálló biztosítékként rendelik alkalmazni. A felperes ugyanis azzal, hogy tudomásul vette, hogy a törzskönyv a perbeli szerződések megkötését követően az alpereshez került, és csak a vételi jog megszűnését követően tartott igényt a törzskönyv kiadására, éppen a VI.1. pontban foglaltaknak megfelelően járt el. Ráutaló magatartással a felek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXXII. törvény (Hpt.) 210. § (1) bekezdése és a Ptk. 217. § (1) bekezdése értelmében érvényesen egyébként sem rendelkezhetek a kölcsönszerződés biztosítékáról.
- [21] A másodfokú bíróság mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül kötelezte az alperest a törzskönyv kiadására.
- [22] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [23] Az alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró felperes felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. Az ügyvédi munkadíj ÁFA-t is magában foglaló összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (3), (5) és (6) bekezdései alapján a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével állapította meg.
- [24] A felülvizsgálati kérelmet a Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. november 17.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró